

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 13.

Vydána dne 24. března 1950.

Cena Kčs 2.60.

OBSAH:

(31.—33.) **31. Zákon o Státní bance československé. — 32. Zákon o placené dovolené na zotavenou v roce 1950. — 33. Nařízení o placené dovolené na zotavenou některých zaměstnanců ve stavebnictví a v oborech se stavebnictvím souvisejících v roce 1950.**

31.**Zákon**

**ze dne 9. března 1950
o Státní bance československé.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl I.**Účel banky a její organizace.****§ 1.**

Aby bylo zabezpečeno plnění všech úkolů, které se týkají měny a peněžnictví a nejsou obstarávány přímo jinými státními orgány, a aby tyto úkoly byly plněny v souladu s hospodářským plánováním, zřizuje se Státní banka československá (dále „banka“).

§ 2.

(1) Banka převzme veškerá práva a závazky

1. Národní banky Československé,
 2. Živnostenské banky, národního podniku,
 3. Slovenské Tatru banky, národního podniku,
 4. Poštovní spořitelny, národního podniku,
- postupně podle pokynů ministerstva financí.

(2) Ústavy uvedené v odstavci 1 ukončí svou činnost převodem práv a závazků na banku a zaniknou dnem, který stanoví ministr financí vyhláškou ve Sbírce zákonů.

§ 3.

(1) Banka je státním ústavem; je právnickou osobou. Neručí za závazky státu, leč by výslovně takovou zárukou převzala.

(2) Označení banky je „Státní banka československá“.

(3) Sídlo banky jest v Praze.

(4) Banka požívá právní ochrany, která přísluší národním podnikům.

§ 4.

(1) Banka vykonává svou činnost ústředím v Praze, oblastním ústavem pro Slovensko v Bratislavě a pobočkami; úkoly poboček může pověřit i jiné peněžní ústavy.

(2) Banka upraví své rozčlenění organizačními pravidly, která schvaluje ministr financí.

Oddíl II.**Působnost banky.****§ 5.**

Banka sestavuje a předkládá ministru financí návrhy úvěrového, pokladního a emisního plánu a návrh plánu platební bilance.

§ 6.

Banka má výhradní právo vydávati bankovky a řídí oběh platidel.

§ 7.

(1) Banka zejména

- a) přijímá peněžní vklady na běžné a šekové účty a na vkladní knížky, je celostátním

- peněžním ústředím, poskytuje přímý krátkodobý úvěr hospodářství, kontroluje podle směrnic vydaných pro kontrolu hospodářského plánu používání peněžních prostředků v hospodářství, poskytuje úvěr peněžním ústavům a kontroluje jejich úvěrovou činnost podle pokynů ministerstva financí,
- b) vykonává pokladní službu pro stát,
 - c) jest ústředím bezhotovostního platebního styku,
 - d) nakupuje a prodává cenné papíry a je de-positním ústředím,
 - e) obstarává umístění cenných papírů, vydávaných státem,
 - f) provádí platební styk s cizinou včetně poštovních převodů a jest oprávněna uzavírat a poskytovat úvěry a přejímat záruky v cizině,
 - g) obchoduje s drahými kovy a cizozemskými platebními prostředky,
 - h) tiskne ve vlastní tiskárně platidla a cenné papíry i pro jiného.

(2) Banka provozuje peněžní obchody podle pravidel, která vydá se souhlasem ministra financí.

(3) Banka pečuje o to, aby její zásoba drahých kovů a cizozemských platebních prostředků odpovídala potřebám platební bilance, kontroluje platební styk s cizinou a může podle zmocnění ministra financí zastupovat stát v mezinárodních zařízeních měnových a bankovních a spolupůsobiti při mezinárodních jednáních finančních a obchodně politických.

§ 8.

(1) Banka má právo v oboru své působnosti požadovat od peněžních ústavů a jiných podniků zprávy a doklady o hospodářské činnosti a vydávat pro ně závazné směrnice. Tyto směrnice schvaluje ministerstvo financí v dohodě s příslušnými ústředními úřady.

(2) Banka poskytuje ústředním úřadům data potřebná pro sestavení a kontrolu plnění hospodářského plánu.

Oddíl III.

Správa banky.

§ 9.

(1) Banku řídí generální ředitel, který osobně odpovídá ministru financí a je povinen dbáti jeho pokynů a směrnic. Zastupuje ho náměstek, jehož působnost určí organizační pravidla (§ 4 odst. 2).

(2) Banku navenek zastupuje generální ředitel.

(3) Generálního ředitele a jeho náměstka jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra financí.

(4) Generální ředitel a náměstek složí slib ministru financí.

(5) Generální ředitel a náměstek stávají se, pokud jimi již nebyli, zaměstnanci banky; jejich funkce zaniká dnem, kdy byli odvoláni, nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se jí vzdávají.

(6) Na jmenování a odvolání generálního ředitele a náměstka se nevztahují předpisy o spolurozhodování závodního zastupitelstva při přijímání a propouštění zaměstnanců, po případech o spolupůsobení tohoto zastupitelstva při zařazování zaměstnanců na pracovní místa a o předchozím souhlasu okresního národního výboru při sjednání a rozvázání pracovního poměru.

§ 10.

(1) Jednotlivé úseky činnosti banky řídí vrchní ředitelé, oblastní ústav řídí vrchní (oblastní) ředitel; rozsah jejich zodpovědnosti a pravomoci stanoví organizační pravidla (§ 4 odst. 2).

(2) Vrchní ředitele jmenuje a odvolává ministr financí po slyšení generálního ředitele a Ústřední rady odborů; pokud jde o vrchního ředitele oblastního ústavu, podává příslušný návrh pověřenec financí.

(3) O vrchních ředitelích platí obdobně ustanovení § 9 odst. 5 a 6.

§ 11.

Za banku podepisují společně generální ředitel a jeho náměstek, anebo jeden z nich a jeden vrchní ředitel. Rozsah oprávnění dalších zaměstnanců podepisovat za banku stanoví organizační pravidla (§ 4 odst. 2).

Oddíl IV.

Zaměstnanci banky.

§ 12.

(1) Na zaměstnance banky se vztahují ustanovení o zaměstnancích v peněžnictví.

(2) Banka provede nově pracovní zařazení svých zaměstnanců; toto nové zařazení podléhá schválení ministerstvem financí, které je udělí v dohodě s ministerstvem práce a sociální péče a po projednání s Ústřední radou odborů.

§ 13.

Na banku přecházejí podle § 2 též všechny závazky a práva zrušených ústavů, pokud jde o pensijní zajištění jejich zaměstnanců a pozůstalých po nich. Pensijní nároky těchto zaměstnanců a pozůstalých po nich ze smluv a předpisů o pensijním zaopatření nebo z členství u příplatkových (náhradních) pensijních ústavů a fondů zůstávají zachovány až do nové úpravy, kterou může vláda provést nařízením. Neúměrně vysoké odpočívne a zaopatřovací požitky může ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem práce a sociální péče a po projednání s Ústřední radou odborů snížit na přiměřenou výši, nikoli však pod jejich výměru podle předpisů o národním pojištění zaměstnanců.

Oddíl V.

Hospodářství banky.

§ 14.

Kmenové jmění banky činí 3.000 milionů Kčs.

§ 15.

(1) Banka utvoří z přídelů ze zisku (§ 16) všeobecný rezervní fond až do výše kmenového jmění. Počáteční částku všeobecného rezervního fondu, který vytvoří banka z prostředků, převedených na ni podle § 2, stanoví ministr financí.

(2) Banka může se souhlasem ministra financí zřizovat i jiné fondy.

§ 16.

(1) Zisk, který zůstane po přidělech fondům (§ 15 odst. 2), po příspěvcích stanovených zákony a po odečtení částek, které určí ministr financí pro zvláštní úkoly peněžnictví, rozdělí se takto:

1. všeobecnému rezervnímu fondu 20%,
2. zbytek státní pokladně.

(2) Ztráta se hradí z příslušných fondů a pokud tyto fondy k její úhradě nestačí, hradí ji stát.

§ 17.

(1) Banka sestavuje do 3 měsíců po uplynutí kalendářního roku účetní závěrku a výroční zprávu.

(2) Účetní závěrku a výroční zprávu zkoumá ministerstvo financí, které je předkládá vládě ke schválení, a nejvyšší účetní kontrolní úřad, který podává o nich vládě zprávu.

§ 18.

Zprávy o oběhu platidel uveřejňuje banka v příslušném úředním listě.

Oddíl VI.

Všeobecná ustanovení.

§ 19.

(1) Podání stran bance, listiny vyhotovené v obchodním styku banky s cizinou, jakož i listiny o úvěrech a zápůjčkách poskytovaných bankou jsou osvobozeny od poplatků.

(2) Úroky z vkladů uložených u banky jakožto celostátního peněžního ústředí jsou osvobozeny od daně rentové.

§ 20.

Účetní knihy banky a výpisy z nich, jakož i listiny vydané bankou mají průvodnost veřejných listin.

Oddíl VII.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 21.

(1) Právo Národní banky Československé vydávati bankovky zaniká dnem počátku účinnosti tohoto zákona.

(2) Bankovky Národní banky Československé se považují za bankovky Státní banky československé.

§ 22.

(1) Pokud věc neupravuje tento zákon a nejde o činnost, kterou ústavy uvedené v § 2 ještě vykonávají, rozumí se všude tam, kde se v právních předpisech mluví o těchto ústavech, banka.

(2) Zvláštní oprávnění ústavů uvedených v § 2 přísluší bance.

§ 23.

(1) Na návrh banky provedou soudy zápis vlastnických a jiných práv na československý stát (Státní banka československá) s odvoláním na § 2 tohoto zákona.

(2) Právní jednání, písemnosti a úřední úkony, které slouží k převodu práv a závazků ústavů uvedených v § 2 na banku, jsou osvobozeny od poplatků.

§ 24.

(1) Právní předpisy, které jsou v rozporu s tímto zákonem, pozbývají platnosti.

(2) Zejména se zrušují:

- a) dnem zániku Poštovní spořitelny, národního podniku (§ 2 odst. 2) zákon č. 143/1930 Sb., o poštovní spořitelně, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících a zákon č. 182/1948 Sb., kterým se rozšiřuje působnost a mění právní povaha Poštovní spořitelny,

b) dnem zániku Národní banky Československé (§ 2 odst. 2) zákon č. 38/1948 Sb., o Národní bance Československé.

(3) Předpisy vydané podle ustanovení předpisů, jejichž platnost se podle odstavců 1 a 2 zrušuje, jsou nadále platné, pokud neodporují tomuto zákonu.

§ 25.

Ministr financí se zmocňuje, aby v souladu s tímto zákonem upravil nařízením organizaci a správu ústavů uvedených v § 2, jakož i právní poměry, kde to bude nutné v důsledku zrušení předpisů uvedených v § 24.

§ 26.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1950; provede jej ministr financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Kabeš v. r.

32.

Zákon

ze dne 22. února 1950

o placené dovolené na zotavenou v roce 1950.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část I.

Dovolená stálých zaměstnanců.

§ 1.

Nárok na dovolenou.

(1) Zaměstnanci, jehož pracovní poměr u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku trval nepřetržitě alespoň 11 měsíců (čekací doba), přísluší za rok 1950 (v dalším „kalendářní rok“) placená dovolená na zotavenou, jestliže v něm konal práce alespoň po 75 dnů.

(2) U zaměstnance mladšího 26 let, který v kalendářním roce úspěšně skončil návštěvu školy a po prvé vstoupil do pracovního poměru, činí čekací doba 5 měsíců.

(3) Prerušeni pracovního poměru kratší 6 týdnů, k němuž došlo se souhlasem zaměstnavatele, staví, ale nepřerušuje, čekací dobu, avšak jen pokud zaměstnanec v té době nebyl zaměstnán u jiného zaměstnavatele.

Délka dovolené.

§ 2.

(1) Základní výměra dovolené činí 2 kalendářní týdny v kalendářním roce.

(2) Základní výměra dovolené se prodlužuje o jeden kalendářní týden zaměstnancům

a) mladším 18 roků,

b) starším 50 roků, pokud se jim dovolená neprodlužuje podle písm. c) nebo odstavce 3,

c) kteří po dosažení 18. roku věku byli v pracovním poměru u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku, po případě v témž oboru nebo v téže skupině povolání, déle než 5 roků.

(3) Dovolená podle odstavce 1 se prodlužuje o dva kalendářní týdny zaměstnancům, kteří po dosažení 18. roku věku byli v pracovním poměru u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku, po případě v témž oboru nebo v téže skupině povolání, déle než 15 roků.

(4) Zaměstnancům v hornictví, kteří pracovali v posledních 9 měsících bezprostředně předcházejících nástupu dovolené nebo její části pod zemí alespoň tři čtvrtiny pracovní doby, prodlužuje se dovolená o další kalendářní týden.

(5) Pokud délka dovolené závisí na zaměstnancově věku nebo na délce jeho pracovního poměru, rozhoduje stav ke dni 1. května kalendářního roku.

§ 3.

Do doby rozhodné pro prodloužení dovolené podle § 2 odst. 2 a 3 se započítává doba, po kterou zaměstnanec nemohl být zaměstnán, protože konal službu v československé branné moci nebo ve spojenecké armádě, a doba, po kterou nemohl být za doby nesvobody zaměstnán pro národnostní, rasový nebo politický útlak. Vláda může po slyšení jednotné odborové organizace nařízením stanovit další dobu, která se započítává do doby rozhodné pro prodloužení dovolené, ač zaměstnanec nebyl v pracovním poměru.

Omezení dovolené.

§ 4.

(1) Nemohl-li zaměstnanec v kalendářním roce konati práce po více než 75 pracovních dnů pro důležitou příčinu týkající se jeho osoby,

kteřou nezpůsobil úmyslně nebo hrubou nedbalostí, zejména pro nemoc, úraz nebo vojenskou službu, krátí se mu dovolená za každých dalších 25 zameškaných pracovních dnů o jednu dvanáctinu.

(2) Za každý pracovní den (směnu), který zaměstnanec zameškal bez důležité příčiny (odstavec 1), je zaměstnavatel povinen zkrátit mu dovolenou o dva dny. Zamešká-li zaměstnanec pracovní dny po vyčerpání dovolené, je zaměstnavatel povinen zkrátit mu stejným způsobem dovolenou v příštím roce. Zameškané pracovní doby, které jsou kratší než celý pracovní den, se sčítají.

(3) Zaměstnavatel odečte od dovolené poměrnou část dovolené (§ 9 odst. 5), kterou již jiný zaměstnavatel zaměstnanci za kalendářní rok poskytl nebo za niž mu poskytl peněžitou náhradu.

(4) U zaměstnanců povinných návštěvou základní odborné školy má zameškání vyučování na této škole stejné následky jako zameškání pracovní doby.

(5) Krácení podle odstavců 2 a 4 provede zaměstnavatel (§ 18 odst. 2) po slyšení zaměstnance a po projednání se závodním zastupitelstvem zaměstnanců.

§ 5.

(1) Do dovolené se započte účast na zvláštní léčebné péči podle ustanovení § 29 odst. 1 a 2 zákona o národním pojištění nebo na opatřeních preventivní péče podle ustanovení § 95 odst. 1 písm. b) a e) téhož zákona, s výjimkou případů, v nichž je zaměstnanec práce neschopen a případů postavených jim na roveň. Ústřední národní pojišťovna, povolující zvláštní léčebnou péči, rozhodne, zda se zaměstnanec po dobu této léčebné péče považuje za práce neschopna nebo zda jde o případ postavený tomu na roveň.

(2) Ministerstvo práce a sociální péče může po slyšení jednotné odborové organizace vyhláškou v Úředním listě stanoviti podrobnosti k provedení odstavce 1.

§ 6.

Požitky po dobu dovolené.

(1) Zaměstnanci přísluší po dobu dovolené všechny peněžité požitky jako kdyby pracoval, kromě náhrady hotových výloh. Při tom se za základ výpočtu peněžitých požitků bere u zaměstnance s proměnlivými požitky průměrný týdenní výdělek za posledních 6 měsíců před nastoupením dovolené, a jde-li o zaměstnance

v zemědělství a lesnictví, za posledních 12 měsíců. Ministerstvo práce a sociální péče může vyhláškou v Úředním listě stanoviti, jakým způsobem se určí požitky po dobu dovolené u zaměstnanců, jimž se požitky vyplácejí v jiných než obvyklých mzdových obdobích nebo u nichž požitky nejsou jen odměnou za vykonanou práci.

(2) Po dobu dovolené přísluší zaměstnanci též veškeré naturální požitky, pokud jich může užívat. Za stravu a jiné naturální požitky s výjimkou bytu, světla a otopu, pokud těchto požitků nemůže užívat, přísluší mu náhrada v penězích. Výše této náhrady se určí podle předpisů vydaných pro účely národního pojištění.

(3) Peněžité požitky a náhrada naturálních požitků za dobu dovolené jsou splatné v obvyklých výplatních dnech. Požádá-li však o to zaměstnanec, musí býti tyto požitky vyplaceny při nastoupení dovolené. Při tom se však daň ze mzdy sráží podle obvyklých výplatních období.

§ 7.

Nastoupení dovolené.

(1) Nastoupení dovolené určuje se zřetelem na jednotný hospodářský plán zaměstnavatel po projednání se závodním zastupitelstvem zaměstnanců. Při tom přihlíží v mezích provozních potřeb závodu též k oprávněným požadavkům zaměstnanců. Dovolená ve vedlejších zaměstnání budiž podle možnosti poskytnuta zároveň s dovolenou v hlavním zaměstnání. Zaměstnavatel oznámí zaměstnanci den nastoupení dovolené zpravidla alespoň 14 dnů předem.

(2) Je-li to v zájmu plnění jednotného hospodářského plánu, může ministerstvo práce a sociální péče v dohodě se zúčastněnými ministerstvy a po slyšení jednotné odborové organizace stanoviti vyhláškou v Úředním listě, že někteří zaměstnanci jsou povinni vyčerpati část své dovolené v zimním období.

(3) Zaměstnanci lze poskytnout dovolenou nebo její část za kalendářní rok také po jeho uplynutí, požádá-li o to nebo nemohl-li ji vyčerpat z důvodů naléhavé potřeby provozu závodu nebo pro některou z příčin uvedených v § 4 odst. 1. V takových případech však musí zaměstnanec nastoupit dovolenou tak, aby skončila nejpozději 31. března příštího roku; jinak pozbývá nároku na dovolenou bez újmy případného nároku na peněžitou náhradu za nevyčerpanou dovolenou (§ 11).

§ 8.

Hromadná závodní dovolená.

(1) Hromadná závodní dovolená je přípustná jen, je-li z provozních důvodů nutná a slučitelná s veřejným zájmem, zejména neohroží-li ani neztíží-li se tím plnění jednotného hospodářského plánu. Hromadná závodní dovolená nesmí trvati déle než 14 dnů.

(2) Udělí-li se v závodě hromadná závodní dovolená, mají zaměstnanci, kterým v době této dovolené nepřísluší buď vůbec nárok na dovolenou nebo kterým přísluší nárok na dovolenou kratší, než je hromadná závodní dovolená, po celou dobu jejího trvání nárok na všechny požitky podle ustanovení § 6, i když nemohou býti po dobu hromadné závodní dovolené přiměřeně zaměstnáni. Nabudou-li tito zaměstnanci dodatečně v kalendářním roce nároku na dovolenou nebo nároku na delší dovolenou, zápočte se jim do ní doba hromadné závodní dovolené, po kterou byli placeni a nepracovali. Jinak jsou tito zaměstnanci povinni konati na zaměstnavatelův příkaz bezplatně náhradní práce po dobu, rovnající se pracovní době, za kterou dostali požitky podle ustanovení první věty v době hromadné závodní dovolené.

§ 9.

Vliv skončení pracovního poměru na dovolenou.

(1) Byl-li pracovní poměr před nastoupením dovolené předčasně zrušen zaměstnancem bez důležitého důvodu nebo zaměstnavatelem z důležitého důvodu zaviněného zaměstnancem, ztrácí zaměstnanec nárok na dovolenou.

(2) Byl-li pracovní poměr po vyčerpání dovolené, avšak před uplynutím kalendářního roku, předčasně zrušen zaměstnancem bez důležitého důvodu nebo zaměstnavatelem z důležitého důvodu zaviněného zaměstnancem, je zaměstnavatel povinen od zaměstnance požadovati peněžitou náhradu za dovolenou, po případě za její část, kterou před zrušením pracovního poměru vyčerpal. Zaměstnavatel je oprávněn sraziti si příslušnou částku při poslední výplatě zaměstnancových požitků.

(3) V ostatních případech skončení pracovního poměru před nastoupením dovolené přísluší zaměstnanci její poměrná část, jsou-li u něho splněny podmínky pro vznik nároku na ni; při tom platí ustanovení o omezení dovolené.

(4) Za dny, které zaměstnanec zameškal bez důležité příčiny (§ 4 odst. 2 a 4) po vyčerpání dovolené v kalendářním roce, avšak před skončením pracovního poměru, je zaměstnavatel po-

vinen požadovati od zaměstnance dvojnásobek peněžitých požitků připadajících na 1 den poskytnuté dovolené. Ustanovení odstavce 2 poslední věty platí obdobně.

(5) V ostatních případech skončení pracovního poměru po vyčerpání dovolené, avšak před uplynutím kalendářního roku, je zaměstnavatel oprávněn od zaměstnance požadovati peněžitou náhradu za poměrnou část dovolené, připadající na zbývající část roku, pokud nejde o případy uvedené v § 12 odst. 1. Ustanovení odstavce 2 poslední věty platí obdobně.

(6) Poměrná část dovolené se určí tak, že se poskytne za každý měsíc trvání pracovního poměru v kalendářním roce jedna dvanáctina dovolené.

§ 10.

Zaměstnanci zemědělství a lesní, kteří nekonají nepřetržitě práci.

Zaměstnancům zemědělským a lesním, kteří za trvání pracovního poměru nekonají práci nepřetržitě, přísluší dovolená podle ustanovení § 2, jestliže v kalendářním roce pracovali u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku více než 150 dnů; jinak jim přísluší poměrná část dovolené ve výměře jedné dvanáctiny za každých 25 dnů konané práce. Doba rozhodná pro prodloužení dovolené podle § 2 se zjistí součtem kalendářních let, ve kterých zaměstnanec pracoval aspoň 150 dnů.

§ 11.

Peněžitá náhrada za nevyčerpanou dovolenou.

(1) Poskytování peněžitě náhrady za nevyčerpanou dovolenou je kromě případů uvedených v odstavci 2 nebo 3 nepřípustné.

(2) Nemohl-li zaměstnanec vyčerpat dovolenou nebo její část do 31. března příštího roku z příčin uvedených v § 4 odst. 1 nebo z příkazu zaměstnavatele odůvodněného naléhavou potřebou provozu, má nárok na peněžitou náhradu za dovolenou nebo její nevyčerpanou část.

(3) Peněžitá náhrada za nevyčerpanou dovolenou nebo její část přísluší zaměstnanci též, nemohl-li ji vyčerpat pro skončení pracovního poměru.

(4) Peněžitá náhrada za dovolenou se rovná peněžitým požitkům odpovídajícím době dovolené, kromě náhrady hotových výloh a odměny za práci přes čas, a peněžitě náhradě za naturální požitky (§ 6 odst. 1 a 2).

(5) Peněžitá náhrada za dovolenou se nezapočítává do vyměřovacího základu podle předpisů o národním pojištění a je osvobozena od daně ze mzdy.

§ 12.

Dovolená v některých případech změny zaměstnání, při přidělení k výkonu náležitých prací a při účasti na pracovních brigádách.

(1) Zaměstnancům, s nimiž byl pracovní poměr po 1. lednu 1947 bez jejich zavinění rozváznán podle předpisů o hospodárném zaměstnávání pracujících, o uvolnění postradatelných zaměstnanců nebo o návratu odborně vyškolených zaměstnanců do jejich povolání, započte se do doby rozhodné pro vznik nároku na dovolenou (§ 1) a pro prodloužení dovolené (§ 2) v novém zaměstnání trvání všech předchozích pracovních poměrů po dokončení 18. roku věku. Totéž platí pro zaměstnance, kteří po 1. lednu 1947 dobrovolně přešli z administrativního zaměstnání do zaměstnání výrobního nebo ze zaměstnání výrobního do jiného výrobního zaměstnání důležitějšího pro splnění jednotného hospodářského plánu, pokud je za takové prohlásí ministerstvo práce a sociální péče vyhláškou v Úředním listě. Ustanovení věty první platí i pro zaměstnance, kteří změnili zaměstnání v důsledku reorganizace podniku nebo po skončení okupace z důvodů veřejného zájmu nebo na doporučení úředního lékaře.

(2) Zaměstnanci uvedení v odstavci 1 mají vůči svému dosavadnímu zaměstnavateli nárok na poměrnou část dovolené, jestliže byli v kalendářním roce zaměstnání u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku alespoň 2 měsíce a jestliže neměli v tomto roce plnou dovolenou. Zaměstnanci přísluší poměrná část dovolené, i když mu podle ustanovení § 1 nevznikl nárok na dovolenou.

(3) Neměl-li zaměstnanec, na něhož se vztahuje odstavec 1, v kalendářním roce v dosavadním pracovním poměru plnou dovolenou nebo měl-li dovolenou kratší než mu přísluší v novém pracovním poměru, má vůči novému zaměstnavateli nárok na poměrnou část dovolené.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 platí obdobně pro dovolenou zaměstnanců přidělených podle příslušných předpisů k výkonu náležitých prací a pro účastníky pracovních brigád, pokud trvají déle než 2 měsíce.

Část II.

Dovolená jiných zaměstnanců.

§ 13.

Zaměstnanci při pracích sezonních nebo kampaňových.

(1) Zaměstnancům přijatým na práce sezonní nebo kampaňové přísluší při skončení pracovního poměru místo dovolené za každých 25 dnů konané práce peněžitá náhrada ve výši jedné dvanáctiny požitků, které by jim příslušely po dobu dovolené stanovené podle § 2, kdyby u nich byly splněny podmínky pro vznik nároku na dovolenou (§ 1).

(2) Peněžitá náhrada podle odstavce 1 se nezapočítává do vyměřovacího základu podle předpisů o národním pojištění.

§ 14.

Zaměstnanci ve stavebnictví.

Pro dovolenou zaměstnanců ve stavebnictví a v oborech se stavebnictvím souvisejících platí ustanovení části I tohoto zákona. Vláda však může nařízením stanovit pro některé skupiny zaměstnanců odchylnou úpravu poskytování dovolené. Podrobnosti upraví ministerstvo práce a sociální péče v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a po slyšení jednotné odborové organizace vyhláškou v Úředním listě.

Část III.

Dovolená domácích dělníků.

§ 15.

(1) Domáckým dělníkům a domáckým živnostníkům, kteří nezaměstnávají cizí pracovní síly, přísluší místo dovolené peněžitá náhrada, a to

za dovolenou 2 kalendářních týdnů 4%,

za dovolenou 3 kalendářních týdnů 6%,

za dovolenou 4 kalendářních týdnů 8%

pracovní odměny dosažené v kalendářním roce. Pro určení délky dovolené platí obdobně ustanovení §§ 2 a 3. Náhrada nepřislouží, skončilo-li zaměstnání z viny domáckého dělníka nebo domáckého živnostníka. Peněžitá náhrada je splatná dne 31. prosince nebo při skončení zaměstnání; na žádost domáckého dělníka nebo domáckého živnostníka se však na ni poskytne záloha odpovídající dosažené pracovní odměně.

(2) Pracovní odměnou podle odstavce 1 se rozumí hrubá odměna bez příplatků za hotová vydání.

(3) Podnikatelé domácí práce jsou povinni nahraditi zprostředkovatelům domácí práce částky, které tito vyplati domácími dělníky nebo domácími živnostníky podle ustanovení odstavce 1.

(4) Peněžitá náhrada podle odstavce 1 se nezapočítává do vyměřovacího základu podle předpisů o národním pojištění.

Část IV.

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná.

§ 16.

(1) Ustanovení tohoto zákona o zaměstnancích a pracovním poměru platí obdobně o učních a učebních poměru.

(2) Délka dovolené hornických učňů činí 4 kalendářní týdny v roce; pro tyto učně neplatí ustanovení § 2.

§ 17.

U zaměstnanců, jejichž pracovní poměr trvá po dosažení 18. roku věku u téhož zaměstnavatele nebo v též podniku na území obsazeném v roce 1938 cizí brannou mocí alespoň od 1. května 1946, se doba trvání pracovního poměru rozhodná pro nárok na dovolenou v délce 3 kalendářních týdnů [§ 2 odst. 2 písm. c)] zkracuje na 4 roky.

§ 18.

(1) Ujednání odporující tomuto zákonu nebo předpisům vydaným podle něho jsou neplatná, a to i když byla uzavřena před jeho účinností.

(2) Placená dovolená na zotavenou smí být poskytována jen, jsou-li splněny předpoklady stanovené tímto zákonem, a nesmí přesahovati výměru vyplývající z jeho ustanovení. Za splnění ustanovení věty první jsou zaměstnavatelé osobně odpovědní. Jednání a opomenutí přičítají se ustanovení věty první se trestají podle ustanovení § 17 zákona č. 244/1948 Sb., o státní mzdové politice.

§ 19.

(1) Tento zákon se nevztahuje na úpravu placené dovolené na zotavenou vojenských osob z povolání.

(2) Dovolenu příslušníků Sboru národní bezpečnosti upraví ministerstvo vnitra, dovolenu příslušníků Sboru vězeňské stráže ministerstvo spravedlnosti, a to v dohodě s ministerstvem práce a sociální péče.

§ 20.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1950; provedou jej ministři práce a sociální péče, vnitra a spravedlnosti v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Erban v. r.

Nosek v. r.

Dr. Čepička v. r.

33.

Vládní nařízení

ze dne 24. března 1950

o placené dovolené na zotavenou některých zaměstnanců ve stavebnictví a v oborech se stavebnictvím souvisejících v roce 1950.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 14 zákona č. 32/1950 Sb., o placené dovolené na zotavenou v roce 1950 (dále jen „zákon“):

§ 1.

(1) Ustanovení tohoto nařízení se vztahují na zaměstnance ve stavebnictví a v oborech se stavebnictvím souvisejících, s výjimkou zaměstnanců, na které se vztahuje zákon o soukromých zaměstnancích, učňů a zaměstnanců uvedených v odstavci 4.

(2) Zaměstnanci ve stavebnictví se podle tohoto nařízení rozumějí zaměstnanci závodů provádějících stavební práce inženýrské, stavitelské, zednické, tesařské nebo studnařské, jako stavby budov, stavby železniční, silniční, mostní, tunelové, zemní, vodní a vodohospodářské, práce kanalizační, kabelové a podobné. Zaměstnanci v oborech se stavebnictvím souvisejících se podle tohoto nařízení rozumějí zaměstnanci pracující v lomech, šterkovnách, pískovnách nebo cihelnách a v živnostech malířských, natěračských, lakýrnických, štukatérských, dlaždičských, pokryvačských, asfalterských, v živnostech provádějících kladení desek a obkládaček a zaměstnanci při pracích teračářských, isolačních (čítajíc v to izolace tepelné) nebo utěšňovacích.

(3) Za závody podle odstavce 2 se považují též závodní oddělení, dílny, sklady a ložistiště.

(4) Ustanovení tohoto nařízení se nevztahují na zaměstnance stavebních závodů a závodů oborů se stavebnictvím souvisejících, v nichž jsou všichni zaměstnanci celoročně zaměstnáni.

(5) Vznikne-li pochybnost, zda se toto nařízení vztahuje na zaměstnance některého závodu, rozhodne příslušný okresní národní výbor po vyjádření jednotné odborové organizace.

§ 2.

(1) Zaměstnancům, na něž se toto nařízení vztahuje (v dalším jen „zaměstnanci“), přísluší dovolená ve výměře stanovené v § 2 zákona po 48 týdnech trvání pracovního poměru ve stavebnictví nebo v některém z oborů se stavebnictvím souvisejících.

(2) Po 32 týdnech trvání pracovního poměru může zaměstnavatel poskytnouti zaměstnanci na jeho žádost dvě třetiny dovolené podle odstavce 1.

§ 3.

(1) Doba, která je podle zákona rozhodná pro prodloužení výměry dovolené, se počítá tak, že se za rok trvání pracovního poměru považuje každý kalendářní rok, v němž zaměstnanec byl v pracovním poměru aspoň 26 týdnů. Trval-li pracovní poměr v některých kalendářních letech kratší dobu, počítají se za tato léta celé týdny, v nichž byl zaměstnanec v pracovním poměru ve stavebnictví nebo v některém z oborů se stavebnictvím souvisejících, a součet se dělí 26. Výsledek udává počet let rozhodných pro výměru dovolené. K počtu týdnů, o které součet všech týdnů přesahuje číslo dělitelné 26, se nepřihlíží.

(2) Pokud délka dovolené závisí na zaměstnancově věku nebo na trvání jeho pracovního poměru, rozhoduje stav ke dni 1. ledna roku, v němž dovolenou nastupuje.

§ 4.

(1) Zaměstnavatel je povinen založit každému zaměstnanci, který dosud lístek nemá, ihned při nastoupení práce lístek na dovolenou (dále jen „lístek“) a vyznačovat v něm jednotlivé týdny trvání pracovního poměru.

(2) Zaměstnavatel vyznačuje jednotlivé týdny trvání pracovního poměru tak, že v lístku poznamená částky, jež stanoví ministerstvo práce a sociální péče vyhláškou v Úředním listě, přihlížejíc jednak k délce zaměstnancovy dovolené, jednak k vyplácené mzdě. Vyznačování se provede buď vpisováním nebo vlepujáním

zvláštních známek vydaných k tomu účelu poštovní správou. Týdny, za něž zaměstnanci nepřísluší mzda ani její část, a týdny dovolené vyznačí zaměstnavatel poznámkou nebo vlepením zvláštních známek bez hodnoty; známky se však nelepují, koná-li zaměstnanec základní službu v branné moci.

(3) Vzor lístku a podrobné předpisy o jeho zakládání, o vyznačování týdnů a o nakládání s lístkem vyhlásí ministerstvo práce a sociální péče v dohodě s ministerstvem pošt v Úředním listě.

(4) Lístku založeného podle dosavadních předpisů lze používat i nadále; podrobnosti upraví ministerstvo práce a sociální péče v dohodě s ministerstvem pošt vyhláškou v Úředním listě.

§ 5.

(1) Zaměstnavatel je povinen po dobu trvání pracovního poměru lístek řádně uschovat i a předložit jej na požádání k nahlédnutí orgánům okresního národního výboru, závodnímu zastupitelstvu zaměstnanců a zaměstnanci.

(2) Při skončení pracovního poměru je zaměstnavatel povinen vydati lístek zaměstnanci. Zaměstnanec je povinen odevzdati jej do úschovy novému zaměstnavateli. Zjistí-li nový zaměstnavatel, že lístek vykazuje nedostatky, je povinen neprodleně požádati dřívějšího zaměstnavatele, aby zjednal nápravu.

§ 6.

(1) Jakmile zaměstnanci vznikne nárok na dovolenou podle § 2 odst. 1, přísluší mu při jejím nastoupení požitky ve výši, odpovídající úhrnu částek vyznačených v lístku (§ 4 odst. 2).

(2) Poskytuje-li se zaměstnanci poměrná část dovolené podle § 2 odst. 2, přísluší mu při jejím nastoupení jen požitky odpovídající úhrnu částek vyznačených v období 32 týdnů trvání pracovního poměru.

(3) Zaměstnavatel může výjimečně vyplatiti zaměstnanci částky vyznačené v lístku dříve, než mu vznikne podle předchozích ustanovení nárok na dovolenou nebo její část, potvrdí-li okresní národní výbor na zaměstnancovu žádost na lístku, že s proplacením souhlasí. Okresní národní výbor svůj souhlas udělí, jde-li o případy hodné zvláštního zřetele.

(4) Podrobnosti o proplácení částek podle předchozích odstavců upraví ministerstvo práce a sociální péče v dohodě s ministerstvem pošt vyhláškou v Úředním listě.

§ 7.

(1) Byl-li pracovní poměr před nastoupením dovolené předčasně zrušen zaměstnancem bez důležitého důvodu nebo zaměstnavatelem z důležitého důvodu zaviněného zaměstnancem, ztrácí zaměstnanec nárok na dovolenou. Zaměstnavatel v takovém případě nevydává listek zaměstnanci, nýbrž zašle jej po uplynutí 3 měsíců jednotné odborové organizaci, které vzniká nárok na jeho proplacení. Podrobnosti o proplacení listku stanoví ministerstvo práce a sociální péče v dohodě s ministerstvem pošt vyhláškou v Úředním listě.

(2) Byl-li pracovní poměr po vyčerpání dovolené, avšak před uplynutím kalendářního roku, předčasně zrušen zaměstnancem bez důležitého důvodu nebo zaměstnavatelem z důležitého důvodu zaviněného zaměstnancem, je zaměstnavatel povinen od zaměstnance požadovati peněžitou náhradu za dovolenou, po případě za její část, kterou před zrušením pracovního poměru vyčerpal. Zaměstnavatel je oprávněn sraziti příslušnou částku při poslední výplatě zaměstnancových požitků a odvede ji jednotné odborové organizaci.

(3) Za dny, které zaměstnanec během kalendářního roku zamešká bez důležité příčiny (§ 4 odst. 2 a 4 zákona), je zaměstnavatel povinen požadovati od zaměstnance dvojnásobek částky připadající z požitků po dobu dovolené na každý takto zameškaný den a odvésti jej jednotné odborové organizaci. Ustanovení poslední věty odstavce 2 platí obdobně. Podrobnosti upraví ministerstvo práce a sociální péče vyhláškou v Úředním listě.

§ 8.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1950; provedou je ministři práce a sociální péče a pošt v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Erban v. r.

Dr. Neuman v. r.